

Thuis in onze taal

Elf jaar later: het Nederlands van Máxima

Hoe is het Nederlands van Máxima? Elf jaar geleden, vlak voor haar huwelijk met Willem-Alexander, ging René Appel het na in *Onze Taal*. Ze sprak haar tweede taal toen al opvallend goed, concludeerde hij. Hoe is het er nu mee, nu ze op het punt staat onze nieuwe koningin te worden? Een vervolganalyse.

René Appel

SCHRIJVER EN VOORMALIG HOGLERAAR
NEDERLANDS ALS TWEDE TAAL

Máxima en Willem-Alexander poseren met Amalia, Alexia en Ariane voor de pers. Argentinië, kerstvakantie 2012.

In de zomer van 2009 werden prins Willem-Alexander en prinses Máxima uitgebreid geïnterviewd door RTL 4. Het ging onder meer over de rampzalig verlopen Koninginnedag in Apeldoorn, waar een kamikazechauffeur met zijn zwarte Suzuki op de bus met de koninklijke familie afstomde en onderweg zeven mensen doodreed. De interviewer vraagt of de kinderen van Willem-Alexander en Máxima ook op de hoogte zijn van wat er gebeurd is. De prins begint dan met “De kinderen hebben het ...”, maar Máxima onttrekt hem in feite het woord en zegt: “Ja, ze hebben het gezien, ze hebben het verteld en ze hebben echt heel veel vragen gesteld, en ook op school ook erover gehad, en alle kinderen waren gewoon televisie aan het kijken, en hun vriendinnen hebben het ook gezien.”

Dit fragment maakt duidelijk dat Máxima zich thuis voelt in het Nederlands. Ze praat makkelijk en over het algemeen heel soepel, met relatief weinig fouten. Maar als ze iets moet uitleggen, en het gesprek niet over alledaagse zaken gaat en als het ware op een abstracter niveau komt, is haar taalgebruik soms wat minder vloeiend. Bijvoorbeeld in haar antwoord op de vraag wat met het project ‘Inclusive Finance’ voor kleine ondernemers in ontwikkelingslanden

wordt beoogd: “Hoe kunnen we hen helpen ... eh, om deze ... eh, beleid ... en deze ... eh, doelstellingen te kunnen bereiken.” Natuurlijk moeten we daarbij niet vergeten dat ook uit de mond van veel mensen met het Nederlands als moedertaal zulke hakkelige en nietszeggende antwoorden te horen zijn – denk alleen maar aan de grote *eh*-zegger minister Opstelten.

■ UITSPRAAK

Máxima heeft uiteraard veel contact met mensen uit de wereld van politiek en beleid, en ze lijkt de standaardfrases uit deze wereld goed te kennen. Zo zegt ze op de vraag hoe het na ‘Apeldoorn’ verder moet met Koninginnedag: “We moeten nog even wachten tot de conclusies van het rapport naar buiten komen.” Hoe hun vakantie verder wordt ingevuld, wil de interviewer weten; haar antwoord: “Daar doen we verder geen mededelingen over” – de Rijksvoorlichtingsdienst had het gezegd kunnen hebben. Als het gaat over het Oranje Fonds, dat is opgericht ter gelegenheid van hun huwelijk, zegt Máxima dat daarmee “samenhang en betrokkenheid wordt bevorderd”.

In de jaren tachtig had de letterenfaculteit van de Universiteit van Amsterdam een Spaanse hoogleraar Spaanse

taalkunde die die functie al jaren bekleedde maar het – tot besmukte hilariteit van veel Nederlandse medewerkers – nog altijd had over ‘het gulfmiddenkrediet’ voor zijn vakgroep als hij ‘het hulpmiddenkrediet’ bedoelde. Toen Máxima tijdens de bekendmaking van haar verloving in 2001 voor het eerst de Nederlandse pers te woord stond, waren zulke uitspraakfouten vrijwel afwezig. De *h* (voor veel sprekers van het Nederlands als tweede taal altijd een probleem) zat meteen in haar repertoire. Natuurlijk was duidelijk te horen dat ze geen moedertaalspreker was, maar vergeleken met veel anderen bracht ze het er heel goed vanaf. Haar uitspraak is sindsdien ook verder alleen maar beter geworden. Zei ze in 2001 nog ‘noe’ in plaats van ‘nu’, in 2013 is het een perfect Nederlandse ‘nu’. Een enkele keer slechts maakt ze een fout met het woordaccent, bijvoorbeeld als ze het heeft over ‘geld overmáken’ in plaats van ‘geld óvermaken’.

■ BOEGBEELDROL

Op de Nederlandse woordenschat van Máxima is weinig aan te merken. Ze heeft allerlei woorden overgenomen uit de gewone, alledaagse spreektaal. Zo gebruikt ze het woord *absoluut* zoals half Nederland dat tegenwoordig doet: